

RAPORT Z WIZYTACJI

(powtórna ocena programowa)

dokonanej w dniu 18.03.2015 na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej prowadzonym w ramach obszaru sztuki / dziedzina sztuk muzycznych na poziomie studiów I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie studiów stacjonarnych na Wydziale Artystycznym w Cieszynie Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. Andrzej Godek – ekspert PKA
członek: prof. Sławomir Kaczorowski – członek PKA

Część I: Zarzuty wymienione w Uchwale Nr 347/2014 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie oceny programowej na kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” prowadzonym na Wydziale Artystycznym w Cieszynie Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Na podstawie Uchwały Nr 347/2014 z dnia 26 czerwca 2014 roku kierunek studiów „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” prowadzony na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia na Wydziale Artystycznym w Cieszynie Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach otrzymał ocenę warunkową. Ocena Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej uzasadniana była uzyskaniem oceny „znacząco” w czterech kryteriach oceny programowej:

1. Ocenę „znacząco” w odniesieniu do kryterium dotyczącego „celów i efektów kształcenia oraz systemu ich weryfikacji” uzasadnia przede wszystkim słaba jakość większości prac licencjackich i magisterskich, uchybienia związane z ich problematyką oraz zawyżone oceny promotorów i recenzentów. Przedstawione przez Władze Wydziału Artystycznego i Dyrektora Instytutu Muzyki działania mające na celu wdrożenie wewnętrznych uregulowań odnośnie seminariów dyplomowych i procedury dyplomowania świadczą o ich właściwej reakcji, jednak efekty tych działań będą widoczne dopiero w przyszłości, a przedmiotem oceny merytorycznej były prace, które powstały w minionym okresie. Wyjaśnienie, iż świadczenie artystyczne podlegało ocenie na ostatnim etapie kształcenia, choć nie w ramach egzaminu dyplomowego, a także Uchwała nr 12 Rady Wydziału Artystycznego z 16 kwietnia 2014 r. wprowadzająca świadczenie artystyczne w ramach procedury dyplomowania – nie mogą być jedynymi przesłankami do podwyższenia oceny w ramach tego kryterium.
2. Ocenę „znacząco” w odniesieniu do kryterium dotyczącego „programu studiów”, uzasadniają stwierdzone na podstawie hospitacji zajęć liczne uchybienia dotyczące realizacji programu studiów. Trudno zgodzić się z argumentacją przedstawioną

w odpowiedzi na raport, iż przedmiot specjalistyczny – tzn. drugi instrument, może odbywać się bez dodatkowego udziału akompaniatora (pianisty). Należy podkreślić, iż kształcenie w ramach tego przedmiotu bez udziału akompaniatora traci swój sens. Wyjaśnienie Dyrekcji Instytutu Muzyki, iż zapoznała pracowników z wynikami hospitacji i zobligowała do respektowania zaleceń Zespołu Oceniającego nie może zmienić oceny hospitowanych zajęć.

3. Ocenę „znacząco” w odniesieniu do kryterium dotyczącego „wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia” uzasadnia słaba skuteczność Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, co potwierdzają zarzuty przedstawione w niniejszej Uchwale. Zawarta w odpowiedzi na raport deklaracja Władz Wydziału i Instytutu Muzyki dotycząca potrzeb monitorowania Systemu nie może zmienić oceny stanu faktycznego.
4. Ponadto w toku postępowania oceniającego zwrócono uwagę na utrzymanie oceny „znacząco” dla kryterium dotyczącego „systemu wsparcia studentów w procesie uczenia się”, którą uzasadniają nieprecyzyjne zasady rekrutacji, brak informacji odnośnie możliwości wymiany międzynarodowej, a także jej bardzo skromny zakres, który podlegał ocenie, a wprowadzone już modyfikacje przyniosą efekty w przyszłości, które powinny być zweryfikowane w następnym roku akademickim.

Część II: Ocena efektów działań naprawczych odnoszących się do poszczególnych zastrzeżeń i zarzutów wymienionych w części I

1. W odniesieniu do zastrzeżeń dotyczących słabej jakości większości prac licencjackich i magisterskich, uchybień związanych z ich problematyką a także zawyżonymi ocenami promotorów i recenzentów podjęto następujące działania, które zostały opisane w Raporcie działań naprawczych:
 - W Instytucie Muzyki powołano 5-osobowy Zespół ds. analizy prac dyplomowych składający się z doktorów habilitowanych. Zespół dokonał sukcesywnej analizy wszystkich prac dyplomowych, które uzyskały pozytywną opinię promotora i recenzenta i zostały ukończone w roku akademickim 2013/14. Stwierdzono powtarzające się i wymagające eliminacji różnego rodzaju uchybienia, które zostały przedstawione promotorom i recenzentom. Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia opracował *Protokół analizy pracy dyplomowej*, określający szczegółowe kryteria oceny (w tym właściwy dobór promotora i recenzenta, umiejętność pracy z literaturą, umiejętność formułowania wniosków końcowych), a także zalecenia dotyczące poprawy jakości pracy. Protokoły wypełnili członkowie Zespołu ds. analizy prac dyplomowych.
 - Zalecono nauczycielom akademickim, którzy prowadzą seminaria pracy dyplomowej, zdefiniowanie własnych obszarów badawczych – w celu właściwego doboru kompetencji promotora do problematyki podejmowanej przez studenta.
 - Zmodyfikowano formę realizacji modułów: Seminarium pracy dyplomowej (na studiach I stopnia) oraz Seminarium magisterskie (na studiach II stopnia). W czwartym semestrze studiów I stopnia oraz w drugim semestrze studiów drugiego stopnia zajęcia prowadzone są w grupach (do 5 osób), których celem jest zdobycie przez studenta praktycznych umiejętności dotyczących: techniki pisania pracy,

wykorzystania wiedzy kierunkowej i metodologicznej w własnej pracy badawczej, gromadzenia i porządkowania danych oraz materiałów źródłowych. Finałnym efektem seminarium jest zdefiniowanie przez studenta problematyki przyszłej pracy oraz wybór właściwego promotora (zgodnie z jego zainteresowaniami badawczymi), z którym student pracuje w piątym i szóstym semestrze studiów I stopnia oraz trzecim i czwartym semestrze studiów II stopnia. Opisana wyżej zmiana podniosła efektywność nauczania przedmiotu w porównaniu do roku akademickiego 2013/14.

Podczas powtórnej wizytacji członkowie Zespołu Oceniającego zapoznali się z wykazem tematów prac dyplomowych i magisterskich realizowanych w roku akademickim 2014/15. Stwierdzono, iż tematyka prac jest właściwa i w pełni odpowiada efektom kształcenia dla kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej, obsada promotorów jest prawidłowa – kompetencje nauczycieli akademickich są adekwatne do problematyki podejmowanej w pracach dyplomowych i magisterskich. Przedmiotem analizy Zespołu Oceniającego był również wykaz ocen prac dyplomowych i magisterskich obronionych w roku akademickim 2013/14. Należy stwierdzić, iż są one bardziej zróżnicowane – bardzo dobry, dobry, dostateczny z plusem; świadczy to o ich bardziej obiektywnej ocenie (w przeciwieństwie do wcześniejszej praktyki). Członkowie Zespołu Oceniającego wybrali losowo 6 teczek absolwentów z roku akademickiego 2013/14 w celu szczegółowego zapoznania się z recenzjami promotorów i recenzentów. Ich opinie były bardziej szczegółowe (w przeciwieństwie do wcześniejszej praktyki polegającej na informacjach lakonicznych) i uwzględniały umotywowanie oceny, uwagi krytyczne, a także krótką charakterystykę treści pracy. Ostateczne oceny promotora i recenzenta były zbieżne, choć nie zawsze identyczne w punktacji, co należy uznać za naturalną praktykę. Zespół Oceniający podczas powtórnej wizytacji nie analizował szczegółowo samych prac z roku akademickiego 2013/14. Nieuzasadnionym działaniem było by ocenianie skuteczności wprowadzonych zmian w pracach zrealizowanych w roku akademickim 2013/14, bowiem pierwsza wizytacja Zespołu Oceniającego miała miejsce już w semestrze letnim (4-5 marca 2014 r.).

Zgodnie z Uchwałą nr 12 Rady Wydziału Artystycznego z dnia 16 kwietnia 2014 r. wprowadzono „dyplom artystyczny” w ramach procedury dyplomowania. Załącznik 5.1. Raportu działań naprawczych (Organizacja procesu uzyskania dyplomu) określa szczegółowo formę poszczególnych składowych egzaminu dyplomowego, a także zasady uzyskania dyplomu.

KONKLUZJA: Skuteczność działań naprawczych Jednostki w zakresie przedstawionych wyżej zastrzeżeń dotyczących słabej jakości większości prac licencjackich i magisterskich, uchybień związanych z ich problematyką, a także zawyżonymi ocenami promotorów i recenzentów należy ocenić pozytywnie.

2. W odniesieniu do zastrzeżeń dotyczących realizacji programu studiów, w tym braku akompaniatora dla przedmiotu Drugi instrument (na studiach I stopnia) oraz Instrument (na studiach II stopnia) podjęto stosowne działania naprawcze – zgodnie z decyzją Rady Instytutu Muzyki z dnia 10 września 2014 (Załącznik 6. Raportu

działań naprawczych). W planie budżetowym na rok akademicki 2014/15 wygospodarowano odpowiednie środki finansowe. Podczas spotkania nauczycieli akademickich z Zespołem Oceniającym, które odbyło się w ramach powtórnej wizytacji, akompaniatorzy potwierdzili, iż ilość godzin pracy przeznaczona na studenta jest optymalna i umożliwia realizację efektów kształcenia przypisanych do przedmiotów ww. przedmiotów.

Jak wynika z Raportu działań naprawczych, Dyrekcja Instytutu Muzyki zareagowała po jednoznacznej negatywnej ocenie dwóch jednostek zajęciowych (po hospitacjach w ramach pierwszej wizytacji Zespołu Oceniającego). W jednym przypadku nie podjęto dalszej współpracy z osobą, która pracowała w minionym roku akademickim na zasadzie godzin zleconych; w drugim przypadku przeprowadzono rozmowę z nauczycielem akademickim i zalecono wprowadzenie koniecznych zmian, po czym dokonano dwukrotnej hospitacji zajęć – już po pierwszej wizytacji Zespołu Oceniającego. Uchybienia dotyczące realizacji programu studiów dotyczyły również przedmiotów związanych z przygotowaniem do pracy magisterskiej i dyplomowej. Efektywne zmiany w tym zakresie zostały już wcześniej opisane. Podczas powtórnej wizytacji członkowie Zespołu Oceniającego hospitowali dwa wybrane zajęcia, które zostały ocenione pozytywnie. Ponadto z Raportu działań naprawczych wynika, iż Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia jakości Kształcenia podjął decyzję o regularnych hospitacjach wszystkich prowadzonych zajęć.

KONKLUZJA: Skuteczność działań naprawczych Jednostki w zakresie przedstawionych wyżej zastrzeżeń dotyczących: realizacji programu studiów, w tym braku akompaniatora dla przedmiotu Drugi instrument (na studiach I stopnia) oraz Instrument (na studiach II stopnia), a także jednoznacznie negatywnej oceny dwóch jednostek zajęciowych, należy ocenić pozytywnie.

3. Słaba skuteczność Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia motywowana była głównie zastrzeżeniami, które zostały już opisane w punkcie 1 i 2. Powyżej przedstawiono i oceniono skuteczność działań w tym zakresie. Ponadto, jak wynika z Raportu działań naprawczych, Wydziałowy Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia zalecił Kierunkowemu Zespołowi ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia ocenę efektów kształcenia na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej w roku akademickim 2013/14. Stosowny Załącznik 7. (zawarty w Raporcie działań naprawczych), potwierdza iż Zespół kierunkowy dokonał analizy efektów kształcenia i ich spójności z treściami programowymi, wprowadzając drobne korekty; ocenił również formy ich weryfikacji. W konkluzji Zespół wskazał jednoznacznie na konieczność zmian w zakresie bardziej rygorystycznej oceny prac licencjackich i magisterskich przez promotorów.

KONKLUZJA: Skuteczność działań naprawczych Jednostki w zakresie Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia należy ocenić pozytywnie.

4. W odniesieniu do zastrzeżeń dotyczących „systemu wsparcia studentów w procesie uczenia się”, w tym nieprecyzyjnych zasad rekrutacji oraz braku informacji odnośnie możliwości wymiany międzynarodowej a także bardzo skromny jej zakres Jednostka podjęła następujące działania, zgodnie z treścią Raportu działań naprawczych:
- W marcu 2015 r. (w terminie zatwierdzania zasad rekrutacji przez Senat Uniwersytetu Śląskiego) w wymogach dla kandydata uzupełniono zapis – do sformułowania „powinien wykazać się umiejętnościami” dodano: „powinien wykazać się wiedzą i umiejętnościami”.
 - Wyznaczony przez Dyrektora Instytutu Muzyki nauczyciel akademicki spotkał się dwukrotnie ze studentami i rozmawiał na temat wymiany międzynarodowej. W dniu 2 kwietnia 2014 r., podczas pierwszego spotkania, przedstawił informacje dotyczące nowego programu Erasmus +; następnie podczas drugiego spotkania, które odbyło się 26 listopada 2014 r. poinformował o instytucjach partnerskich, procedurze aplikacyjnej a także o strategii planowania wyjazdów. Istotne informacje dotyczące Erasmus + są prezentowane na tablicy informacyjnej znajdującej się w budynku Instytutu Muzyki.
 - Raport działań naprawczych zawiera wykaz wyjazdów zagranicznych zespołów Instytutu Muzyki z okresu minionych pięciu lat, w tym Chóru Akademickiego „Harmonia” oraz Orkiestry Dętej (m.in. Tajlandia, Belgia, Szwajcaria, Włochy, Francja, Słowacja, Republika Czeska). Zespoły te zdobywały wielokrotnie nagrody podczas zagranicznych konkursów. Ponadto w Raporcie zawarte są informacje dotyczące sukcesów studentów na zagranicznych konkursach (m.in.). Aktualnie, zgodnie z treścią Raportu działań naprawczych, na wizytowanym kierunku kształci się czterech studentów (z Meksyku, Rosji, Ukrainy i Czech).

Nauczyciele akademicy, podczas spotkania z Zespołem Oceniającym, poinformowali o swoich działaniach – związanych z indywidualną działalnością artystyczną – zmierzających do podpisywania oficjalnych umów z uczelniami zagranicznymi. Z rozmowy wynikało, iż dwóch studentów jest zainteresowanych wyjazdem w przyszłym roku akademickim w ramach programu Erasmus+. Nauczyciele akademicy wyrazili wolę kontynuowania intensywnych działań w zakresie wymiany międzynarodowej.

KONKLUZJA: Skuteczność działań naprawczych Jednostki w zakresie doprecyzowania zasad rekrutacji a także wymiany międzynarodowej należy ocenić pozytywnie.

Część III: Informacje o pozostałych zmianach wprowadzonych w uczelni/jednostce, w ocenianym okresie oraz ocena zasadności i skutków ich wprowadzenia

Stosując się do zaleceń Zespołu Oceniającego PKA Dyrekcja Instytutu Muzyki zainicjowała zmiany, które zostaną sukcesywnie wprowadzane:

- W roku akademickim 2014/2015 lekcja pokazowa została wprowadzona jako zakończenie modułu „Metodyka nauczania muzyki w przedszkolu i szkole podstawowej” (na studiach pierwszego stopnia) i modułu „Metodyka muzyki w szkołach ponadpodstawowych” (na studiach drugiego stopnia) realizowanych

w gimnazjum. Lekcja pokazowa (dyplomowa) jest obowiązkowa dla wszystkich studentów kończących moduł metodyczny. Lekcja dyplomowa jest oceniana przez komisję egzaminacyjną w składzie: pedagog prowadzący zajęcia akademickie z metodyki muzyki, nauczyciel uczący klasę szkolną, pedagog akademicki (opiekun praktyk lub koordynator modułu). Kryteria oceny lekcji dyplomowej są znane studentom przed jej realizacją. Protokół lekcji dyplomowej jest złożony w dziekanacie do akt studenta (wzór protokołu lekcji znajduje się w Załączniku nr 8).

- Uwzględniając zastrzeżenia Zespołu Oceniającego od następnego roku akademickiego nie będzie prowadzony moduł specjalizacyjny *Pedagogika instrumentalna z kameralistyką*, uznając jednak, iż w obecnej formie dokończony zostanie proces edukacji dla dwóch ostatnich roczników (drugi rok studiów II st. i trzeci rok studiów I st.).
- Zgodnie z zaleceniem PKA dokonane zostały zmiany organizacyjne zmierzające do podniesienia efektywności nauczania w zakresie niektórych przedmiotów – zmniejszona została liczba studentów w grupach w przypadku modułu „Kształcenie słuchu”, przydzielono akompaniatora do realizacji zajęć „Drugi instrument” i „Instrument”.
- Sprawdzono zgodność wewnętrznych unormowań prawnych UŚ dotyczących pobierania opłat za powtarzanie semestru (załącznik do zarządzenia nr 132 Rektora UŚ z dnia 2 września 2014 r., który stanowi Załącznik nr 9 do Raportu działań naprawczych).
- Dziekan Wydziału Artystycznego zainicjowała w październiku 2014 r. wprowadzenie korekt do Wydziałowej Strategii Rozwoju zatwierdzonej w roku 2014, do której wpisano realizację poprawy jakości kształcenia i rozbudowę bazy dydaktycznej jako zadania priorytetowe.
- We wrześniu i w październiku 2014 roku się odbyły się spotkania Wydziałowego Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia poświęcone raportowi końcowemu za rok akademicki 2013/2014 i zatwierdzeniu planu działań naprawczych, częściowo już wdrożonych.
- Dziekan Wydziału Artystycznego odbyła spotkania z kierownikami zakładów Instytutu Muzyki i Instytutu Sztuki w celu zwrócenia uwagi na rolę zakładu jako jednostki i odpowiedzialność kierownika zakładu.
- Zgodnie z zaleceniem Zespołu Oceniającego PKA dokonana została zmiana w minimum kadrowym. Zespół Oceniający po zapoznaniu się z dokumentacją nie wnosi zastrzeżeń do zgłoszonego minimum kadrowego.

KONKLUZJA: Zmiany wprowadzone w Instytucie Muzyki na Wydziale Artystycznym Uniwersytetu Śląskiego należy ocenić pozytywnie.

Część IV: Podsumowanie

Podsumowując powyższe ustalenia Zespół wizytujący stwierdza, iż stosowne działania naprawcze wdrożono skutecznie, co skutkuje kompletnością i jakością zakładanych efektów kształcenia. Zastrzeżenia zdefiniowane przez Zespół oceniający podczas oceny programowej w dniach 4-5 marca 2014 roku oraz Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej w Uchwale Nr 347/2014 zostały w wyniku przeprowadzonego procesu naprawczego skutecznie usunięte.

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej (z wizytacji dokonanej w dniach 4-5 marca 2014 roku, zakończonej uchwałą warunkową)

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			X		
3	program studiów			X		
4	zasoby kadrowe		X			
5	infrastruktura dydaktyczna		X			
6	prorowadzenie badań naukowych ¹		X			
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się			X		
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		

Zespół wizytujący PKA stwierdza, że przedstawiony przez ocenianą Jednostkę raport działań naprawczych oraz wizytacja przeprowadzona w dniu 18 marca 2015 roku skutkuje zmianą ocen.

Tabela nr 2. Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej (z wizytacji w dniu 18 marca 2015 roku)

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	program studiów		X			
4	zasoby kadrowe		X			
5	infrastruktura dydaktyczna		X			
6	prowadzenie badań naukowych ²		X			
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Za Zespół Oceniający

prof. Andrzej Godek

